

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIJY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZILIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

MIKROIQTISODIYOT
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohalari:	400 000	Biznes, boshqaruv va xuquq
Ta'lim sohalari:	410 000 -	Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60410100	Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Namangan-2024

c.	<p>18. Нуреев Р.М. Сборник задач по Микроэкономике. – М.: Норма, 2008.</p> <p>19. Пиндаик Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. 5-е международное изд. – СПб.: Питер, 2007, - 350 с.</p> <p>20. Просветов Г.И. Стратегия предприятия. Учеб. Практическое пособие. – М.: Альфа-Пресс, 2010 – 184 с.</p> <p>21. Статистический ежегодник регионов Узбекистана. 2014. – Т.: Госкомстат Узбекистана, 2015. – 130 с.</p> <p>22. Salimov B., Mustafakulov Sh., Salimov D. Mikroiqtisodiyot: masalalar, namunalar, topshiriqlar, testlar. (O'quv qo'llanma) – T.: TDIU, 2010, - 196 b.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari</p> <p>23. www.press-service.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining matbuot xizmati rasmiy sayti</p> <p>24. www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti</p> <p>25. www.mineconomy.uz – O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va sanoat vazirligi sayti</p> <p>26. www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi moliya vazirligi sayti</p> <p>27. www.soliq.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi sayti</p> <p>28. www.cbu.uz – O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki sayti</p> <p>29. www.uzauz.uz – O'zbekiston milliy axborot agentligi rasmiy sayti</p> <p>30. www.review.uz – “Ekonomicheskoe obozrenie” jurnali rasmiy sayti</p> <p>31. www.cer.uz – Iqtisodiy tadqiqotlar markazining rasmiy sayti</p> <p>32. www.uzreport.com – Biznes axborotlari portali</p> <p>33. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi</p> <p>34. www.eurasianews.com – Yevroosiyo tadqiqotlar markazining rasmiy sayti</p> <p>35. www.worldbank.org – Jahon banki sayti</p> <p>36. www.ebrd.org – Yevropa taraqqiyot va tiklanish banki sayti</p> <p>37. www.imf.org – Xalqaro valyuta jamg'armasi sayti www.nalog.ru</p>
7.	Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan/modul' uchun ma'sullar: M.Xojaxanov – NamMQI “Iqtisodiyot” kafedrasida katta o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: I.Q.Sirojiddinov – NamMQI “Iqtisodiyot” kafedrasida professori, i.f.n. M.Bo'stonov – NamMTI “Iqtisodiyot” kafedrasida professori, DSc.

Fan/modul ¹ kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
MICROE 6	2024-2025	3	6
Fan/modul ¹ turi	Ta'lim turi	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek	6	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil Ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
MIKROIQTISODIYOT	90 (44mi/46a)	90	180

1.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda zamonaviy bozor iqtisodiyotining amal qilishi va rivojlanishining ham nazariy, ham amaliy tomonlarini o'rgatish hamda bozor sub'ektlarining har xil bozor tuzilmalaridagi iqtisodiy faoliyatini o'rganish, shuningdek, makroiqtisodiyot nazariyasi hamda davlatning makroiqtisodiy siyosati to'g'risida bir tizimga solingan bilim va ko'nikmalarni, malakani shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - bozor iqtisodiyotining bosh masalasi va uning yechimlarini o'rganish;

- ❖ talab va taklif hamda ularga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish;
- ❖ bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlarning o'rnatilishi, talab va taklif elastikligi va ulardan amaliyotda foydalanish yo'nalishlarini o'rganish;
- ❖ iste'molchi tanlovi, iste'molchining bozordagi harakati va unga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish;
- ❖ ishlab chiqarish va ishlab chiqarish omillari, ulardan optimal foydalanish, ishlab chiqarish xarajatlarini tahlil qilishni o'rganish;
- ❖ firmalarning raqobatlashgan va raqobatlashmagan bozor tuzilmalaridagi harakatini hamda ularning faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni, davlatning iqtisodiy siyosati ta'siri oqibatlarini o'rganish;
- ❖ monopoliya hokimiyat, monopoliya hokimiyat ko'rsatkichlari va monopoliya sharoitida narx belgilash tamoyillarini o'rganish;
- ❖ makroiqtisodiy kategoriyalar, makroiqtisodiy muammolarning namoyon bo'lish shakllari va sabablarini o'rganish;
- ❖ iqtisodiy jarayonlarni makroiqtisodiy modellar vositasida tahlil etish, makroiqtisodiy siyosat maqsadlari va vositalari, ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy siyosat yuritish xususiyatlari to'g'risida ilmiy tasavvurlarni shakllantirish hamda makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblashni o'rganish;
- ❖ makroiqtisodiy kontseptsiya va modelardan foydalangan holda iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish, makroiqtisodiy siyosat natijalarini aniqlash usullarini o'rganish va boshq.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-Mavzu. Mikroiktisodiyot fanining predmeti, maqsadi va tadqiqot usullari
Iqtisodiy omillarning cheklanganligi. Cheklangan omillarni taqsimlash. Iqtisodiy

omillarni taqsimlashda narxlarning ahamiyati. Mikroiktisodiyot fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Pozitiv va normativ mikroiktisodiyot. Mikroiktisodiyot ob'ekti. Mikroiktisodiyot sub'ektlari. Mikroiktisodiyotning tadqiqot usullari. Mikroiktisodiy modellar.

2-mavzu. Iqtisodiy bazis tushunchalar

Iqtisodiy ehtiyoj, ne'mat va resurs tushunchalari. Moddiy ehtiyojlar. Birlamchi ehtiyojlarni qondiruvchi. Iqtisodiy ne'matlar. o'rinbosar ne'matlar. to'ldiruvchi ne'matlar. Iqtisodiy resurslar. Axborot va nomoddiy aktivlar. ikkita fundamental muammo. moddiy ehtiyojlarni cheksiz. iqtisodiy resurslar cheklangan. cheksiz ehtiyojlarni maksimal darajada qondirish. resurslardan oqilona va samarali foydalanish. Samaradorlik. Iqtisodiy samaradorlik. to'la bandlik. to'liq ishlab chiqarish hajmi.

3-mavzu. Talab va taklif tahlili asoslari

Talab egri chizig'i. Talab funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli talab funksiyalari. Talabga ta'sir qiluvchi omillar. Talab miqdorining o'zgarishi. Talabning o'zgarishi. Taklif va taklif miqdori. Taklif egri chizig'i. Taklif funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli taklif funksiyalari. Taklifga ta'sir qiluvchi omillar. Taklif miqdorining o'zgarishi. Taklifning o'zgarishi. Talab va taklif qonunlari.

4-mavzu. Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar

Bozor muvozanati modelining mohiyati. Bozor muvozanatining o'zgarishi va unga ta'sir qiluvchi omillar. Narxga ko'ra bozorning muvozanatini ta'minlash modeli. Miqdorga ko'ra bozorning muvozanatini ta'minlash modeli (Valras modeli, Marshall modeli, to'rsimon model). Bozorning muvozanati holatini tanlash yo'llari.

5-mavzu. Talab va taklif elastikligi

Elastiklik tushunchasi. Elastiklik koeffitsiyenti. Talabni narxga ko'ra elastikligi. Talab funksiyasi uchun elastiklik koeffitsiyentini hisoblash. Yoysimon elastiklik. Elastik va elastik bo'lmagan talab.

Absolyut elastik va absolyut elastik bo'lmagan talab. Talab elastikligiga ta'sir qiluvchi omillar. Talabning iste'molchi daromadiga ko'ra elastikligi. Kesishgan talab elastikligi. Kesishgan talab elastikligi koeffitsiyentini hisoblash. Elastiklik nazariyasining amalda qo'llanilishi. Sotuvchi daromadini talab elastikligiga ko'ra tahlil qilish.

6-mavzu. Iste'molchi tanlovi nazariyasi

Iste'mol nazariyasida ne'mat tushunchasi. Iste'molchi tanloviga ta'sir qiluvchi omillar. Naflik tushunchasi. Iste'molchi ehtiyojini qondirish darajasi. Naflik funksiyasi. Umumiy naflik, chekli naflik, chekli naflikning kamayish qonuni. Befarqlik egri chizig'i. Befarqlik egri chiziqchasi xaritasi va uning xususiyatlari. Chekli almashtrish normasi. Budget chegarasi va uning o'zgarishi. Budget tenglamasi. Budget chizig'i. Budget chizig'i yotliqlik burchagi. Iste'molchi tanlovi masalasi. Naflikni maksimalashtirish. Iste'molchi tanlovi masalasi yechilishini grafik yordamida tahlil qilish. Iste'molchi muvozanati.

7-mavzu. Daromad va almashirish samarasi

«Daromad-iste'mol» chizig'i. Normal tovarlar. Past toifali, oliy toifali va birlamchi ehtiyoj tovarlar. Engel egri chiziqlari. «Narx- iste'mol» chizig'i. Normal va Giffen tovarlari uchun talab chizig'i. Normal tovar uchun daromad samarasi va almashirish samarasi, umumiy samara. Past toifali tovarlar uchun daromad samarasi va almashirish samarasi. Almashirish samarasini va daromad samarasini amalda qo'llash. Past toifali tovarlar. O'rinni bosuvchi va to'ldiruvchi tovarlar.

8-mavzu. Bozor va tavakkalchilik

Noaniqlik va tavakkalchilik. Ehtimollik tushunchasi. Ehtimolning turlari. Noaniqlik sharoitida tanlash. Tavakkalchilikning vujudga kelish sabablari. Tavakkalchilik o'lchovi. Kutiladigan miqdor. Chetlanish. Tavakkalchilikka bo'lgan munosabat. Tavakkalchilikka moyillik. Tavakkalchilikka moyil bo'lmagan holat. Tavakkalchilikka befarqlik. Tavakkalchilikni pasaytirish yo'llari. Korxonalarining faoliyat sohalarini va ishlab chiqaradigan mahsulotlar turini kengaytirish (diversifikatsiyasi). Sug'urta qilish. Tavakkalchilikni qo'shish. Tavakkalchilikni taqsimlash. Assimetrik axborotlashgan bozor. Mahsulot sifati noaniqligi. Ma'naviy tavakkalchilik. Bozordagi assimetrik axborotlarni yo'qotish yo'llari. Bozor signallari. Auksionlar. Olib sotarlik va uni iqtisodiyotdagi o'rni.

9-mavzu. Firmalar va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari

Firma tushunchasi. Tadbirkorlik firmalarining asosiy shakllari. Xususiy firmalar. Xususiy firmalarning ustun va zaif tomonlari. Mas'uliyati cheklangan va cheklanmagan jamiyatlar. Aktsiyadorlik jamiyatlari. Aktsiyadorlik jamiyatlarining ustun va zaif tomonlari. Davlat korxonalari. Foyda olmaydigan tashkilotlar. O'zbekiston Respublikasida "Mulq to'g'risida"gi qonunga ko'ra faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar turlari.

10-mavzu. Ishlab chiqarish nazaryasi

Ishlab chiqarish funksiyasi tushunchasi. Izokvanta tushunchasi. Izokvantalar xaritasi va uning xususiyatlari. Izokvantaning yotiqlik burchagi. Qisqa va uzoq muddatlardagi ishlab chiqarish. Bir o'zgaruvchan omil (mehnat) asosida ishlab chiqarishni tashkil etish. O'zgaruvchi omilning yalpi o'rtacha, chekli mahsulotlari va ular o'rtasidagi bog'liqlik. Kapitalning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli mahsuloti. Ishlab chiqarish omillari chekli mahsulodorigining kamayish qonuni. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro almashuvi. Chekli texnologik almashirish normasi. Izokosta tushunchasi. Izokosta tenglamasi. Ishlab chiqarish omillari sarfini minimallashtirish.

11-mavzu. Ishlab chiqarish xarajatlari

Korxonaning qisqa muddatli va uzoq muddatli oraliqdagi faoliyati. Xarajatlar to'g'risida tushuncha. Xarajat turlari. Ishlab chiqarish jarayonidagi har qanday xarajatning chekli mahsuloti. Kamayib boruvchi chekli mahsulot. Umumiy xarajat egri

chizig'i. Xarajatning turli o'lchovlari. Xarajat egri chiziqlari va ularning shakllari. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi xarajatlar. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi o'rtacha umumiy xarajatlar o'rtasidagi bog'liqlik.

12-mavzu. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda

firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi

Mukammal raqobatlashgan bozor va uning shartlari. Raqobatlashuvchi firmaning yalpi, o'rtacha va chekli daromadlari. Korxonada foydasi. Qisqa muddatli davr: firmalarning doimiy soni va bozor taklifi. Raqobatlashuvchi firmaning ishlab chiqarish omillari narxining oshishiga aks ta'siri. Chekli xarajatning ishlab chiqarish hajmiga bog'liqligi. Firmaning zararsiz ishlash nuqtasi. Firmaning yopilish nuqtasi

13-mavzu. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati va tarmoq taklifi

O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. Uzoq muddatli oraliqda ishlab chiqarish xajmini tanlash. Uzoq muddatli davr: kirish va chiqish orqali bozor taklifi. Tarmoqning muvozanat holati. Tarmoqning taklifi. Raqobatlashgan firmaning daromadi. Foydani maksimallashtirish va raqobati firmaning taklif egri chizig'i. Firmaning uzoq muddatli o'rtacha xarajatining kamayishiga va o'sishiga ta'sir qiluvchi omillar. Chekli xarajatlar egri chizigi va firmaning taklif hajmi haqidagi qarori.

14-mavzu. Raqobat va yakka-hokimlik

Raqobat tushunchasi. Raqobatlashuvchi firmalar. Raqobatlashgan bozor turlari. Raqobatlashgan bozorda taklif egri chizig'i. Sof monopoliya. Monopolistik talab va taklif. Monopol narx va jamiyat farovonligi. Raqobatlashgan monopol bozor. Oligopoliya va uning xususiyatlari. Kurno modeli. Monopsoniya. Samarali ishlab chiqarish ko'lam. Samarasiz ishlab chiqarish ko'lam. O'zgarmas samarali ishlab chiqarish ko'lam.

15-mavzu. Raqobat va yakka-hokimlik

Raqobat tushunchasi. Raqobatlashuvchi firmalar. Raqobatlashgan bozor turlari. Raqobatlashgan bozorda taklif egri chizig'i. Sof monopoliya. Monopolistik talab va taklif. Monopol narx va jamiyat farovonligi. Raqobatlashgan monopol bozor. Oligopoliya va uning xususiyatlari. Kurno modeli. Monopsoniya. Samarali ishlab chiqarish ko'lam. Samarasiz ishlab chiqarish ko'lam. O'zgarmas samarali ishlab chiqarish ko'lam.

16-mavzu. Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari

Narx tushunchasi, tamoyillari va funktsiyalari. Bozor sharoitida amal qiluvchi narx turlari. Narx ustidan nazorat. Narxning yuqori chegarasi. Narxning yuqori chegarasini bozor faoliyatining natijasiga ta'siri. Qisqa va uzoq muddatda ijara haqi. Narx darajalarini bozor natijalariga ta'siri. Davlat siyosati. Minimal oylik maosh. Narx nazoratini baholash. Iste'molchilar daromadiga ko'ra narx belgilash. Iste'mol xajmiga ko'ra narxlar diversifikatsiyasi. Maksimal narxlar va ishlab chiqaruvchilar ortiqchaligi.

Bozor samaradorligi va bozor kamchiliklari.

17-mavzu. Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari

Narx tushunchasi, tamoyillari va funktsiyalari. Bozor sharoitida amal qiluvchi narx turlari. Narx ustidan nazorat. Narxning yuqori chegarasi. Narxning yuqori chegarasini bozor faoliyatining natijasiga ta'siri. Qisqa va uzoq muddatda ijara haqi. Narx darajalarini bozor natijalariga ta'siri. Davlat siyosati. Minimal oylik maosh. Narx nazoratini baholash. Iste'molchilar daromadiga ko'ra narx belgilash. Iste'mol xajmiga ko'ra narxlar diversifikatsiyasi. Maksimal narxlar va ishlab chiqaruvchilar ortiqchaligi. Bozor samaradorligi va bozor kamchiliklari.

18-mavzu. Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish

Bozor munosabatlari va mehnat resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlari. Yollanma ishchilarning optimal sonini aniqlash. Mehnatning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli daromadliliigi. Mehnat qaytimi. Mehnat sig'imi. Mehnat samaradorligi. Mehnat unumdorligining kamayish qonuni. Mehnat resurslariga bo'lgan talab. Mehnat resurslari taklifi. Raqobatlashgan mehnat bozori. Mehnat qilish va dam olish o'rtasidagi bog'liqlik. Ish haqi o'sishining dam olish vaqti bilan ishlash vaqti o'rtasidagi nisbatga ta'siri. Mehnat bozorida monopsoniya bo'lgan hol. Ish haqi minimumi. Minimal ish haqi va muvozanat ish haqi o'rtasidagi farqlar va ularning oqibatlari. Mehnat bozoriga kasaba uyushmalarining ta'siri. Monopoliya shaklidagi mehnat bozori. Mehnat bozorida ikki tomonlama monopoliya. Ish haqi stavkalarining tabaqalashuvi. Iqtisodiy renta. Korxonada mehnatni tashkil etishning ilg'or shakllari. Ish haqi va mehnat unumdorligi.

19-mavzu. Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish

Bozor munosabatlari va mehnat resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlari. Yollanma ishchilarning optimal sonini aniqlash. Mehnatning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli daromadliliigi. Mehnat qaytimi. Mehnat sig'imi. Mehnat samaradorligi. Mehnat unumdorligining kamayish qonuni. Mehnat resurslariga bo'lgan talab. Mehnat resurslari taklifi. Raqobatlashgan mehnat bozori. Mehnat qilish va dam olish o'rtasidagi bog'liqlik. Ish haqi o'sishining dam olish vaqti bilan ishlash vaqti o'rtasidagi nisbatga ta'siri. Mehnat bozorida monopsoniya bo'lgan hol. Ish haqi minimumi. Minimal ish haqi va muvozanat ish haqi o'rtasidagi farqlar va ularning oqibatlari. Mehnat bozoriga kasaba uyushmalarining ta'siri. Monopoliya shaklidagi mehnat bozori. Mehnat bozorida ikki tomonlama monopoliya. Ish haqi stavkalarining tabaqalashuvi. Iqtisodiy renta. Korxonada mehnatni tashkil etishning ilg'or shakllari. Ish haqi va mehnat unumdorligi.

20-mavzu. Kapital qo'yilmalar va kapital bozori

Kapitaldan foydalanish. Asosiy va aylanma kapital. Ssuda foiz. Mamlakatni modernizatsiya qilishda investitsiyalar va ularning ahamiyati. Loyihalarni tahlil qilish. Yalpi investitsiyalash. Qoplash. Sof investitsiya. Jamg'arma va vaqt bo'yicha chekli tanlash normasi. Qiymatni diskontirlash. Investitsiyaga talab. Inflyatsiyaning ta'siri. Yer

bozori. Yer taklifi. Yerga talab. Yer rentasi va uning turlari.

21-mavzu. Kapital qo'yilmalar va kapital bozori

Kapitaldan foydalanish. Asosiy va aylanma kapital. Ssuda foiz. Mamlakatni modernizatsiya qilishda investitsiyalar va ularning ahamiyati. Loyihalarni tahlil qilish. Yalpi investitsiyalash. Qoplash. Sof investitsiya. Jamg'arma va vaqt bo'yicha chekli tanlash normasi. Qiymatni diskontirlash. Investitsiyaga talab. Inflyatsiyaning ta'siri. Yer bozori. Yer taklifi. Yerga talab. Yer rentasi va uning turlari.

22-mavzu. Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish

Bozor munosabatlarining kamchiliklari. Bozor muvozanatining buzilish oqibatlari. Davlatning bozorga samarali aralashuvi. Iste'molchi ortiqchaligi. Ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Barqaror narxni ta'minlash va ishlab chiqarish hajmini cheklash siyosati. Barqaror narxlarni ushlab turish. Ishlab chiqarishni cheklash (ishlab chiqarish kvotasi). Ijtimoiy ne'matlar. Ijtimoiy ne'matlarining xususiyatlari. Ijtimoiy ne'matlar: mudofaa tizimi, fundamental ilmiy tadqiqotlar, qashshoqlikka qarshi kurashish. Bozor iqtisodiyotida davlatning roli. Soliqlar, subsidiyalar, subventsiyalar, imtiyozli kreditlar.

23-mavzu. Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish

Bozor munosabatlarining kamchiliklari. Bozor muvozanatining buzilish oqibatlari. Davlatning bozorga samarali aralashuvi. Iste'molchi ortiqchaligi. Ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi. Barqaror narxni ta'minlash va ishlab chiqarish hajmini cheklash siyosati. Barqaror narxlarni ushlab turish. Ishlab chiqarishni cheklash (ishlab chiqarish kvotasi). Ijtimoiy ne'matlar. Ijtimoiy ne'matlarining xususiyatlari. Ijtimoiy ne'matlar: mudofaa tizimi, fundamental ilmiy tadqiqotlar, qashshoqlikka qarshi kurashish. Bozor iqtisodiyotida davlatning roli. Soliqlar, subsidiyalar, subventsiyalar, imtiyozli kreditlar.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun qo'yidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Mikroiqtisodiyot" faniga kirish. Fanning mazmuni, vazifalari, predmeti.
2. Talab va taklif tahlili asoslari
3. Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar.
4. Iste'molchi tanlovi nazariyasi. Daromad samarasi va almashtirish samarasi.
5. Bozor va tavakkalchilik
6. Firma va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
7. Ishlab chiqarish nazariyasi. Ishlab chiqarish xarajatlari.
8. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimalashtrish va uning taklifi.
9. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati, tarmoqning taklifi

10. Raqobat va yakka-hokimlik.
11. Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari.
12. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar
13. Iqtisodiy tebranishlar. Ishsizlik
14. Inflyatsiyaga qarshi siyosat
15. Keynesning tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanat modeli.
16. Pul bozoridagi muvozanat
17. Davlat byudjeti, soliqlar va davlat qarzi.
18. Byudjet-soliq siyosati.
19. Pul-kredit siyosati
20. IS-LM modelining shakllanishi va tadbiqi.
21. Iqtisodiy o' sishning umumiy tavsifi va neokeynscha modellari.
22. Iqtisodiy o' sishning neoklassik modellari.
23. Xalqaro savdo nazariyalari.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem. guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Mustaqil ta'lim topshiriqlari uchun tavsifa etilgan mavzular:
Mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida korxonada foydasi va uni maksimallashtirish yo'llari
2. Talab va taklif qonuniga ko'ra narx belgilash usullari
3. Talab va taklif elastikligiga ko'ra soliqlik yukini hisoblash
4. Iste'molchining bozordagi hatti-harakati va uning tanlovi nazariyasi
5. Ishlab chiqarish xarajatlarini minimallashtirish shartlari va korxonaning zararsiz ishlash nuqtasini hisoblash yo'llari
6. Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi
7. Raqobatlashmagan bozor sharoitida monopol narx belgilash va bozor hokimiyati
8. Mehnat bozori va korxonalarida mehnat resurslaridan foydalanish
9. Kapital qo'yilmalar va kapital bozori
10. Ishlab chiqarish jarayoniga yangi, samarali texnologiyalarni tatbiq etish zarurati va istiqbollari
11. Makroiqtisodiy modellar. Asosiy makroiqtisodiy modellarning qiyosiy tahlili
12. Milliy hisoblar tizimida yalpi ichki mahsulot ko'rsatkichini hisoblash shartlari va usullari
13. Mustaqillik yillarida O'zbekiston rivojlanishining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili
14. O'zbekistonning YalM tarkibidagi o'zgarishlar tahlili

15. O'zbekiston mehnat bozorining shakllanishi va ishsizlikning o'ziga xos xususiyatlari
  16. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning aholini ish bilan ta'minlash va yangi ish o'rnlari yaratishdagi roli
  17. Inflyatsiyaga qarshi siyosat
  18. Filips egri chizig'i. Modelning zamonaviy talqini
  19. Iste'mol va jamg'arish funktsiyalari
  20. Ratsional kutish nazariyasi
  21. Investitsiya funktsiyasi va omillari
  22. O'zbekistonning investitsiya siyosati
  23. Yalpi talab va yalpi taklifni rag'batlantirish yo'llari
  24. Yalpi talab va yalpi taklifni rag'batlantirish yo'llari
  25. Keynesning makroiqtisodiy muvozanat modeli
  26. Pul bozorida muvozanat
  27. Soliqlarning makroiqtisodiy mohiyati va roli
  28. O'zbekistonda soliq tizimi va siyosatini takomillashtirishdagi islohotlar
  29. Davlat byudjeti tarkibi va uni takomillashtirish yo'llari
  30. Byudjet-soliq siyosati
  31. O'zbekistonning byudjet-soliq siyosati
  32. Byudjet taqchilligi
  33. Pul-kredit siyosati
  34. O'zbekistonning pul-kredit siyosati
  35. Pul-kredit siyosati va ulardan foydalanish amaliyoti tahlili
  36. IS-LM modelida byudjet-soliq va pul-kredit siyosati
  37. Iqtisodiy o' sish omillari va tiplari
  38. Iqtisodiy o' sishning neokeynscha modellari
  39. Iqtisodiy o' sishning neoklassik modellari
  40. Zamonaviy iqtisodiy o' sish modellari
  41. Tashqi savdo siyosati
  42. O'zbekistonning tashqi savdo siyosati
  43. To'lov balansi
  44. O'zbekistonning to'lov balansi
  45. Valyuta kursi
  46. O'zbekistonda valyuta siyosati
  47. Kichik ochiq iqtisodiyot modeli
  48. Ochiq iqtisodiyotda byudjet-soliq siyosati
  49. Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati
  50. Tashqi savdo tarkibini takomillashtirish va diversifikatsiyalash yo'llari
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsifa etiladi.

3.	<p>VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <p>“Mikroiqtisodiyot .Makroiqtisodiyot” fani talabalarini jamiyatda ro'y beradigan iqtisodiy qonunlarni bilish va ularning amal qilishiga ongli munosabatda bo'lishda, investitsiya faoliyatini faollashtirish va iqtisodiyotni bozor tamoyillari asosida isloh qilish jarayonlarining mohiyatini tushunishda zarur bo'lgan bilimlar bilan qurollantiradi. Shuningdek, bu fan jamiyatda investitsiyalar, ularning turkumlanishi, moliyalashtirish manbalarini aniqlash, investitsiya loyihalarini samaradorligini baholash, noan'anaviy usullarni o'rganish, investitsiya va tatbiq etish, investitsiyalarni moliyalashtirishda munosib investitsiya loyihalarini tanlab olish, loyihaning investitsion va moliyaviy rejasini bilan tanishtirishni, loyihaviy moliyalashtirishning mohiyatini o'rganishda ahamiyatli ta'sir ko'rsatadi. “Mikroiqtisodiyot .Makroiqtisodiyot” fani umum kasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, “Iqtisodiyot” ta'lim yo'nalishi 3-kursning, 4-semestrda o'tiladi. Fanning nazariy uslubiy asosini “Investitsiya va innovatsiyalar”, “Investitsiya loyihalarina boshqarish”, “Investitsiya risklarini boshqarish” va boshqa bir qator fanlar bilan uzviy bog'liqlikda o'rganiladi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • investitsiyalarning iqtisodiy mohiyatini, investitsiyalarni moliyalashtirish manbalarini bilishi, investitsiyalarni jalb etish, davlat investitsiya dasturini shakllantirish, investitsiya loyihalarini baholash haqida tassavurga ega bo'lishi; (bilim) • – Mikroiqtisodiyot, ularning turkumlanishi, moliyalashtirish manbalarini aniqlash, investitsiya loyihalarini samaradorligini baholash, noan'anaviy usullarni o'rganish va tatbiq etish, investitsiyalarni moliyalashtirishda munosib investitsiya loyihalarini tanlab olish, loyihaning investitsion va moliyaviy rejasini bilan tanishtirishni, loyihaviy moliyalashtirishning mohiyatini, loyihani boshqarishning tashkiliy tizimini, tashkiliy modellashtirishni avtomatlashtirishning zamonaviy usullarini hamda loyihani amalga oshirish 4 tartibini bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqola yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) echish; • muhokamalarda ishtirok etish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni echish; • so'rov o'tkazish.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, taxlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki test sinovlarini topshirish.</p>

6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N.Xolmatov, N.Imomova.«Makro va mikroiqtisodiyot» Fanidan o'quv qo'llanma. – T.:«Tafakkur avlodi», 2020. - 268-b. 2. B.T. Salimov, M.S.Yusupov, B.B. Salimov. Mikroiqtisodiyot. Darslik. –T.: Iqtisodiyot, 2019, - 366 b. 3. Abel A.B., Bernanke B.S. Croushore D. Macroeconomics. 8 th edition. USA.: Amazon, 2013. 4. Salimov B.T., Muxitdinova U.S., Mustafakulov Sh.I., Salimov B.B. Mikroiqtisodiyot: Darslik. – T.: TDU, 2014. – 230 b. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. O'zbekiston Respublikasining “Raqobat to'g'risida”gi Qonuni. Manbaa: www.lex.uz 6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida”gi PF-4947-sonli Farmoni. Manbaa: www.lex.uz 7. Mirziyoev SH.M. Erkin va faravon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. – 56 b. 8. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasini bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoevning O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari bag'ishlangan majlisidagi nutqi. – T.: “Xalq so'zi” gazetasi, 2017 yil 16 yanvar. № 11. 9. Mirziyoev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. – T.: O'zbekiston, 2017. – 48 b. 10. Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 488 b. 11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojatnomasi. 2017 yil 22 dekabr. Manbaa: www.president.uz 12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojatnomasi. 2018 yil 28 dekabr. Manbaa: www.president.uz 13. Dornbush R. Macroeconomics. – Boston. McGraw-Hill, 2001. - 574 p. 14. Axmedov D.Q., Ishmukamedov A.E., Jumaev Q.X., Djumaev Z.A. Makroiqtisodiyot. O'quv qo'llanma. – T.: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasining Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2004. – 240 b. 15. Djumaev Z.A. Makroiqtisodiyot fanidan o'quv-uslubiy majmua. – T.: Iqtisodiyot, - 2010. – 598 b. 16. Маряганова Е.А., Шапиро С.А. Макроэкономика. Экспресс-курс: учебное пособие. – М.: КИОРУС6 2010. – 302 с. 17. Микроэкономика. Под ред. В.С. Атамонова, С.А. Иванова. – М.: 2009, - 320
----	--